

Ny farmakonom-
uddannelse i
støbeskeen

SIDE 16

NY START
Fra Faaborg
til Fulham

SIDE 22

MENTALISERING

Trepartsaftale sikrer
bredt **kompetenceløft**
på apotekerne

10

Oplever din kunde allergiske symptomer i næsen, så anbefal produkter der virker lokalt

HALEON

Sundhedsstyrelsen anbefaler nasalsteroid til behandling af persisterende allergisk rhinitis.¹ Otrason er en lokalt virkende næsespray mod de 4 mest almindelige nasale allergisymptomer:

- Kløende næse
- Nysen
- Løbende næse
- Tilstoppet næse

Den medicinske behandling kan suppleres med OtriCare Aloe Vera, en isotonisk saltvandsspray. Den kan lindre næsesymptomer ved allergi² ved at rense næsen for allergener i løbet af dagen.

1. NKR-hafeber_endelig-til-hjemmesiden.aspx (sst.dk). 2. www.astma-allergi.dk/viden-om/hofeber/behandling-af-hofeber/naesespray-og-draber/

Otrason (fluticasonpropionat). **Indikation:** Forebyggende lokal steroidbehandling af høfeber og helårsrhinitis. **Dosering:** Voksne over 18 år: 100 mikrogram (2 pust) i hvert næsebor 1 gang daglig. Dosis kan reduceres til 1 pust i hvert næsebor 1 gang daglig. I visse tilfælde kan 2 pust 2 gange daglig være nødvendigt i en kortere periode. Den daglige dosis må ikke overstige 4 pust i hvert næsebor. Børn og unge under 18 år: Må ikke anvendes uden lægens anvisning. **Kontraindikationer*:** Overfølsomhed over for indholdsstofferne. **Interaktioner*:** Forsigtighed anbefales ved samtidig anvendelse af cytokrom P450 CYP3A4 hæmmere pga øget systemisk følsomhed og risikoen for systemiske bivirkninger. Kombination skal undgås med mindre fordelene opvejer den øgede risiko for systemiske kortikosteroid bivirkninger. **Forsigtighedsregler*:** Hvis der efter 7 dages behandling ikke ses en forbedring eller symptomerne ikke er tilstrækkeligt kontrolleret, bør læge kontaktes. Læge bør konsulteres inden anvendelse ved samtidig brug af andre kortikosteroider, ved feber eller infektion i næsen eller bihulerne samt nylig skade eller kirurgi i næsen eller problemer med sår i næsen. Må ikke anvendes i mere end 6 måneder uden at lægen kontaktes. Forsigtighed ved ændring fra systemisk steroidbehandling – især ved mistanke om nedsat binyrebarkfunktion. Risiko for synsforstyrrelser. **Graviditet og amning*:** Lægen skal konsulteres før anvendelse. **Bivirkninger*:** Meget almindelig: Epistaxis. Almindelig: Tørhed og irritation i næse og svelg, hovedpine, ubehagelig smag og lugt. Meget sjælden: Overfølsomhedsreaktioner, anafylaksi/anafylaktiske reaktioner, bronkospasme, hududslæt, ødem i ansigt og tunge, perforation af næseskillevæggen, glaukom, øget intraokulært tryk, katarakt. Ikke kendt: Sløret syn. **Lægemiddelformer:** Næsespray, suspension. **Udleveringsgruppe:** HA(18). **Tilskud:** Klausuleret tilskud til bestemte sygdomme. **Pakningsstr. og priser:** 60 doser. Se dagsaktuel pris på medicinpriser.dk. Haleon ApS, tidligere del af GSK, er indehaver af markedsføringstilladelsen. Trademarks owned or licensed by Haleon. ©2023 Haleon or licensors.

Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller GlaxoSmithKline (dk.info@gsk.com).

De med (*) markerede afsnit er omskrevet og/eller forkortede i forhold til Lægemiddelstyrelsens godkendte produktresumé, som vederlagsfrit kan rekvireres fra Haleon ApS via mystory.nd@haleon.com eller telefon 80 25 16 27.

INDHOLD

4 Leder

Stor interesse for apotekernes ydelser

5 Medieklip

6 Nyheder

8 Nominering

Pharmakon Konferencenter igen nomineret til Danmarks Bedste Venue

10

KOMPETENCELØFT

Den mentaliserende kommunikation udrulles på landets apoteker

16

Ny farmakonomuddannelse i støbeskeen

22

STOR SATSNING

Fra apoteker i Faaborg til eventyr i London

26

Tre nedslag

Apoteker hjælper kommuner med medicinsupervision, medicingennemgang og kvalitetssikring af medicin-håndtering

30

Gode råd til fastholdelse af kommende farmakonom-studerende

34 NY VIDEN

35

RUNDT OM

Antihistaminer

37

NAVNE

Ny apoteker på Hellerup Apotek

38 APOTEKERLAND

16

Fremtidens farmakonomuddannelse

26

Apoteket kan så meget mere, end vi troede

Birgitte Damgaard Rossen,

faglig koordinator hos Center for Socialpsykiatri i Esbjerg Kommune

22

NY START. Sten Grønved har taget springet fra apoteker i Faaborg til udviklingschef for Faaborg Pharma bosat i London.

Barrierer ryddes af vejen

AT VI ARBEJDER for, at apotekerne skal spille en større rolle i sundhedsvæsenet, er ikke nyt. Tværtimod. Det har været vores pejlemærke i sektoren i en del år efterhånden. Det nye er, at der netop nu er en hidtil uset interesse for, hvordan apotekernes faglighed og tilgængelighed indtænkes i løsningen af opgaver i det borgernære sundhedsvæsen.

Det mærker vi blandt andet i den arbejdsgruppe under Indenrigs- og Sundhedsministeriet, der – som en udløber af sundhedsreformen – i øjeblikket ser på nye mulige opgaver til apotekerne. Her arbejder vi sammen med andre centrale aktører på en række konkrete forslag til, hvordan apotekerne kan styrke medicinsikkerheden og aflaste såvel almen praksis som sundhedspersonale i kommunerne.

Sundhedsvæsenet er presset, og måske er det nu, at der er politisk vilje til at gå nye veje – herunder ikke mindst til at kigge i retning af apotekerne, når der skal findes løsninger på sundhedsvæsenets store udfordringer. Arbejdet er inde i sin afsluttende fase, og om kort tid går forslagene videre til politisk drøftelse på Christiansborg.

Blandt emnerne er sektorovergange, udvidede substitutionsmuligheder og dosispakket medicin. Og netop hvad angår den dosispakkede medicin, bærer foreningens målrettede indsats for at synliggøre fordele og perspektiver for samfundsøkonomi og patientsikkerhed nu tilsyneladende frugt. En af de største forhindringer har været lægernes manglende vilje til at iværksætte dosispakning af borgerens medicin, medmindre de ho-

Apotekernes løsning med dosispakket medicin er blevet et varmt sundhedspolitisk emne. Antallet af dosisbrugere er steget ubrudt siden januar 2022, og vi må forvente en yderligere vækst, der vil frigøre yderligere medarbejderressourcer i den kommunale sundheds- og plejesektor.

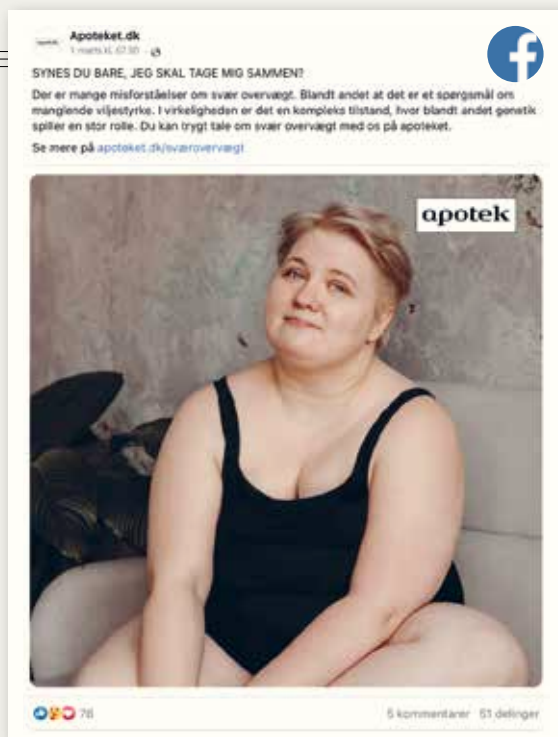
Jesper Gulev Larsen,
formand for
Danmarks Apotekerforening

noreres. Den barriere er nu ryddet af vejen, idet der er indgået aftale mellem Danske Regioner og Praktiserende Lægers Organisation (se side 6).

Desuden har vores samarbejde med Sundhedsministeriet, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening om fordelene ved dosispakket medicin medvirket til, at kommunernes interesse for ydelser på det seneste er steget markant. Det er glædeligt, at apotekerne på den måde kan bidrage til at frigøre personaleressourcer i den kommunale sundheds- og plejesektor. Vi arbejder naturligvis samtidig for at forbedre apotekernes honorarer, der ikke har været reguleret i tyve år.

Som et naturligt led i en udvidet rolle i sundhedsvæsenet må vi på apotekerne løbende udvikle os og styrke vores faglighed. Og det er netop, hvad vi gør med beslutningen om at udrulle den mentaliserende kommunikation på landets apoteker (se side 10).

Det er en stor og vigtig satsning, som skal gøre os i stand til at bringe vores lægemiddelfaglighed i spil, så den giver størst mulig værdi for borgerne. Beslutningen er et vigtigt skridt – men dog kun et skridt. Forudsætningen for, at vi kan skabe det løft af sektoren, som er ambitionen med aftalen, er, at apotekerne benytter sig af muligheden – til gavn for borgerne og for medarbejderne, som med uddannelsen får et vigtigt kompetenceløft. Opfordringen er hermed givet videre ●

👍 81 reaktioner og 51 delinger ➡

Nyheden om Danske Regioners rapport blev delt på LinkedIn og fik **279 likes**, **23 kommentarer** og **21 delinger**.

Dicillin-patienter kritiserer sundhedsmyndigheder og truer Sandoz med erstatningskrav

Patienter, der har indtaget kontamineret Dicillin fra Sandoz, er utilfredse med, at de ikke kan få afklaret, om de er smittede med den multiresistente bakterie. De efterlyser test, klarere kommunikation og de mener, at Sandoz har erstatningsansvar for langtidseffekter.

Omtalt i blandt andet Nordjyske Stiftstidende den 17. marts 2023.

NORDJYSKE

Der er et kæmpestort potentiale i at overlade opgaven med at dosispakke borgernes medicin til maskinerne på et de seks pakkeapoteker, der er placeret rundt om i landet.

Jesper Gulev Larsen, formand for Apotekerforeningen i debatindlæg bragt i Sundhedsmonitor den 23. februar 2023

Aftalen om dosishonorar til læger er forlænget

Ny aftale sikrer honorar til praktiserende læger, når de iværksætter dosispakning af en patients medicin.

DEN 1. MARTS UDLØB AFTALEN mellem Praktiserende Læger og Danske Regioner om honorar for at sætte nye patienter på dosispakket medicin. Honoraret blev indført under COVID-19-pandemien for at motivere lægerne til at iværksætte dosispakning af patienternes medicin, så der kunne frigøres ressourcer hos det plejepersonale, der normalt bruger tid på manuel dispensering.

Med aftalens udløb valgte mange læger at stoppe med at iværksætte dosisdispensering og satte derved de facto udrulningen på hold. Uden tilgang af nye brugere af dosispakket medicin ville det ikke være muligt at nå det politiske mål om at frigive op mod 900 personer i hjemmeplejen til andre opgaver.

Derfor var der lettelse alle steder, da parterne den 14. marts kunne meddele, at de var nået til enighed om at videreføre den eksisterende aftale.

"Det er positivt, at der nu er fundet en aftale mellem Danske Regioner og PLO, så der ikke kommer en opbremsning i udbredel-

sen. Dosispakket medicin er til gavn for alle og en god idé set ud fra parametre som patientsikkerhed, compliance, sundhedsøkonomi og arbejdsmiljø for sundhedspersonalet," udtalte Apotekerforeningens formand Jesper Gulev Larsen.

Behov for genforhandling

Det er et formuleret mål i aftalen mellem Danske Regioner og PLO, at apotekerne på sigt får en større rolle i at opstarte og vedligeholde borgernes dosispakket medicin og dermed reelt kommer til at aflaste lægerne. Også det ser Jesper Gulev Larsen positivt på og har meddelt, at apotekerne er klar til at påtage sig opgaven. Men han påpeger samtidig, at der er behov for at genforhandle den 20 år gamle aftale om apotekernes honorar, der ikke har været pristalsreguleret i mange år.

Aftalen med de praktiserende læger løber frem til udgangen af 2024, hvor deres nuværende overenskomst udløber. ●

4,3 %

Så meget mere tilskudsberettiget medicin udleverede apotekerne sidste år sammenlignet med året før.

KILDE: DANMARKS APOTEKERFORENING

Må tabletten knuses? Skal kapslen tages på tom mave?

Generelt bør tabletter

og kapsler altid tages hele. I visse situationer kan der dog være en klinisk begrundelse for at knuse en tablet eller åbne en kapsel, især hvis andre lægemiddelformer ikke er tilgængelige.

Som noget nyt kan man nu finde information om håndtering af tabletter og kapsler på [Medicin.dk](https://pro.medicin.dk) – og man kan dermed finde svar på, om en tablet må knuses eller deles, om en kapsel må åbnes, og om medicinen skal tages med eller uden mad.

Læs mere på pro.medicin.dk

APOTEKERKONFERENCEN

Det meningsfulde job på dagsordenen

Årets apotekerkonference sætter spot på det meningsfulde job. For hvordan skaber man mening for medarbejderne og samtidig en sund forretning? Det dykkes der ned i på både selve konferencen og på de tre efterfølgende parallel-sessioner.

Konferencen finder sted den **10. og 11. maj 2023** i forlængelse af Danmarks Apotekerforenings generalforsamling.

Generalforsamling

Der afholdes generalforsamling i **Danmarks Apotekerforening** den 10. maj 2023 kl. 09:30 på Hotel Comwell Copenhagen Portside i Nordhavn i København.

Skal I til FIP kongres i Australien?

Årets FIP kongres til september foregår i Brisbane i Australien. Her er et par vigtige datoer:

 1. maj

Frist for indsendelse af abstracts

 15. juni

Frist for tidlig tilmelding til nedsat pris

 1. august

Frist for tilmelding til konferencen

24.-28. september
Konferencen afholdes

Se mere på FIP's hjemmeside på brisbane2023.fip.org

Ny kampagne fra Sundhedsstyrelsen

Har du stadig brug for din medicin? Det spørgsmål stiller Sundhedsstyrelsen i en ny kampagne, der har fokus på lægemiddelforbrug. Kampagnen opfordrer medicinbrugere til at tænke over deres forbrug af lægemidler – og til at tale med deres læge, hvis de er i tvivl.

Kampagnen skal hjælpe brugere af medicin til at tænke over, om de egentlig har brug for den medicin, de tager. Budskabet i kampagnen er, at ikke al medicin skal tages hele livet.

Pharmakon Konferencenter nomineret til prestigefuld pris

Ud af 100 konferencecentre er kun fem nomineret til prisen for Danmarks Bedste Venue. Et af dem er Pharmakon Konferencenter.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

Pharmakon Konferencenter er endnu engang blandt de nominerede til prisen for Danmarks Bedste Venue, tidligere kaldet Årets Konferencenter, som foreningen Danske Konferencentre står bag.

Det er dermed ottende gang, at konferencecenteret er nomineret til prisen, som de vandt tilbage i 2002.

"Vi er meget stolte af igen at være nomineret til prisen. Det er en interessant pris, fordi den bygger direkte på gæsternes tilfredshed, som de tilkendegiver i et spørgeskema," fortæller Lene Schade Poulsen, som er konferencecenterchef og den drivende kraft bag konferencecenterets succes.

Hun har været konferencecenterchef siden 1988, hvor hun fik til opgave at om-danne uddannelsescenteret fra et internt uddannelsescenter til også at være

et konferencecenter, som kunne bruges af mange forskellige aktører. Den opgave har hun løst godt, og konferencecenteret er de seneste fem år blevet nomineret til prisen for Årets Konferencenter hele fire gange – men der er også blevet arbejdet for sagen, fortæller Lene Schade Poulsen.

"Tilbage i 2018 kørte vi et forløb, hvor vi satte intensivt fokus på at øge vores kundetilfredshed for at se, om vi kunne løfte den til et endnu højere niveau, og det er faktisk lykkedes," siger hun.

Ny konferencecenterdirektør

Nomineringen bliver den sidste af slag-sen for Lene Schade Poulsen. Efter at have været en del af medarbejderstaben i næsten 35 år går hun på pension den 31. marts.

"Jeg ser tilbage på et fantastisk arbejdsliv på Pharmakon, hvor jeg har haft stor frihed til at udvikle stedet sammen med en masse dygtige medarbejdere, og det er jeg meget taknemlig for. Og så er jeg glad for at kunne videregive stedet i en god forfatning," siger hun.

Det bliver Annemette Noer, som overtager stillingen som konferencecenterdirektør. ●

Prisen som Danmarks Bedste Venue

Ud af de 100 konferencecentre, som er medlem af foreningen Danske Konferencentre, er kun fem nomineret til prisen som Danmarks Bedste Venue, tidligere kaldet Årets Konferencenter.

Alle konferencegæster er blevet bedt om at udfylde et spørgeskema om tilfredsheden af deres ophold, og de nominerede er således et resultat heraf.

Udover Pharmakon Konferencenter er Bautahøj Kursus & Konferencen-hotel, Hotel Vejlefjord, Hotel Kolding-fjord og Rungstedgaard nomineret.

Vinderen kåres til Danske Konferencentres foreningsdag den 17 april på Hindsgavl Slot.

PUNKTUM.

Med nomineringen kan Lene Schade Poulsen sætte et flot punktum efter 35 år i spidsen for Pharmakon Konferencenter. Pensionisttilværelsen venter fra april.

Frigør potentialet i dit apotek

Den digitale forbruger er her.
Lad BD Rowa™ støtte dig i overgangen til den
digitale apoteksverden.

Fordelene ved automatisering er enorme.

- Brug tiden med kunden og ikke på at hente varen.
- Direkte statusoptælling, få en statusliste direkte fra robotten.

Og med BD Rowa™ er der mere endnu.

BD Rowa™ letter dine første skridt ind i den digitale verden med en
netværksportefølje af produkter: fra automatisering af medicinudlevering
til butiksudstillinger- og digitale skærme i butiksvinduet.

Becton Dickinson Denmark A/S
Lyskær 3EF, 1 sal
2730 Herlev
Denmark

Thomas Lacentra
Commercial Lead
MMS Rowa DRI
+45 2199 3860
thomas.lacentra@bd.com

bd.com/rowa

Mentalisering udbreddes på alle landets apoteker

Bredt kompetenceløft i mentalisering skal styrke rådgivningen på landets apoteker. Trepartsaftale mellem Apotekerforeningen, Farmakonomforeningen og Pharmadanmark skal finansiere den ambitiøse satsning.

AF: TRINE GANER FOTO: LIZETTE KABRÉ

Rådgivningen på landets apoteker skal styrkes gennem en ambitiøs kompetenceudvikling af hele apotekssektoren. Det står klart, efter at Apotekerforeningen, Farmakonomforeningen og Pharmadanmark er blevet enige om sammen at finansiere et projekt, der i løbet af de næste år skal udbrede den mentaliserende tilgang på landets apoteker.

Mentalisering går ud på at styrke apotekspersonalets evne til at møde borgerne der, hvor de er. Det handler om at kunne forstå og tale om netop det, der er vigtigt for den enkelte, så apotekspersonalets lægemiddelfaglige viden kan skabe mest mulig værdi.

Formand for Apotekerforeningen Jesper Gulev Larsen er glad for, at det er lykkedes at samle sektorens tre foreninger om det ambitiøse projekt.

"Jeg er stolt over og glad for, at vi og personaleorganisationerne går sammen om at styrke apotekernes rådgivning. Med beslutningen tager vi et fælles ansvar for at sikre og udvikle kvaliteten i vores sektor. Rådgivning er vores kerneydelse. Med det her initiativ sætter vi barren højt, og det er en vigtig strategisk satsning for os," siger Jesper Gulev Larsen. >

FÆLLES FRONT.

Apotekssektorens tre organisationer står sammen bag beslutningen om at udbrede den mentaliserende kommunikation på landets apoteker. Her formand for Pharmadanmark Tanja Villumsen (tv.), formand for Apotekerforeningen Jesper Gulev Larsen og formand for Farmakonomforeningen Ann-Mari Grønbæk.

> Bygger oven på fundament

Den mentaliserende tilgang ligger, ifølge formanden, i naturlig forlængelse af apotekernes mangeårige arbejde for at udvikle og sikre rådgivning af høj kvalitet.

"Mentalisering er et værktøj, som bygger oven på det stærke lægemiddelfaglige fundament, vi har på apotekerne. Som en del af sundhedsvæsenet skal vi løbende sikre, at vores viden formidles, så den giver værdi for borgerne. Det er mentalisering et godt værktøj til," siger Jesper Gulev Larsen.

Han bakkes op af Farmakonomforeningens formand Ann-Mari Grønbæk, som kalder aftalen flot og vigtig.

"Jeg er oprigtig glad for, at de tre foreninger er enige om det her. Forløbet gør deltagerne bedre til dialog med kunderne og til at sætte sig i kundernes sted. Det sætter fagligheden mere i spil. Jeg håber virkelig, at rigtig mange apoteker vil benytte sig af tilbuddet, som er et stort skridt i den rigtige retning!," siger Ann-Mari Grønbæk.

Også i Pharmadanmark er der, ifølge formand Tanja Villumsen, glæde over aftalen.

"Vi er glade for, at projektet omfatter alle på apoteket, og at både ledere og apotekere deltager. Herved får apoteket et fælles sprog til bedre dialog med kunderne, så deltageres faglighed kan komme bedre i spil. Og så skal man aldrig undervurdere, at et fælles projekt gør noget ved arbejdsglæden, og dermed også for arbejdsmiljøet," siger Tanja Villumsen.

Hvad er mentalisering?

Mentalisering handler om at forstå følelser og adfærd – både hos en selv og dem, man er sammen med.

Mentalisering beskriver evnen til at forstå de tanker, følelser og behov, der ligger bag det, vi selv og andre siger og gør – og dermed evnen til at forstå eget og andres sind.

Tilgangen bruges allerede af andre sundhedsprofessionelle til at opnå en bedre relation til patienten.

Dokumenteret effekt

Når det netop er den mentaliserende tilgang, som er valgt, er det ikke mindst fordi, den er afprøvet på kurset "Stil skarpt på rådgivning – forstå kunden og dig selv gennem mentalisering," der har fået flotte evalueringer og har vist dokumenteret effekt.

Målinger viser, at deltageres mentaliseringsevne er forbedret signifikant efter deltagelse i kurset, og i evalueringerne giver deltagerne selv udtryk for, at de oplever, at de i højere grad tager udgangspunkt i borgerens perspektiv.

Jeg er stolt over og glad for, at vi og personaleorganisationerne går sammen om at styrke apotekernes rådgivning. Med beslutningen tager vi et fælles ansvar for at sikre og udvikle kvaliteten i vores sektor

Jesper Gulev Larsen,
formand for
Danmarks Apotekerforening

Jeg er oprigtig glad for, at de tre foreninger er enige om det her. Forløbet gør deltagerne bedre til dialog med kunderne og til at sætte sig i kundernes sted. Det sætter fagligheden mere i spil

Ann-Mari Grønbæk,
formand for
Farmakonomforeningen

En anden dokumenteret effekt af kurset er øget tilfredshed og arbejdsglæde hos de medvirkende farmakonomer og farmaceuter. En deltager siger i evalueringen:

"Jeg bruger det til at gøre det langt sjovere at være i skranken, da jeg kan udfordre mig selv og arbejde på at blive endnu bedre til at aflæse kunderne og få gode samtaler. Det giver mig afveksling og gode oplevelser. Det er en succes, når kunden forlader apoteket klogere på sig selv og sin medicin."

Vigtigt argument

At den mentaliserende tilgang, udover at løfte rådgivningen til gavn for medicinbrugerne, øger arbejdsglæden hos medarbejderne, er, ifølge formand Jesper Gulev Larsen, endnu et vigtigt argument for at udbrede metoden.

"Hvis vi på apotekerne skal gøre os gældende i den skærpede konkurrence om fremtidens medarbejdere, skal vi kunne tilbyde jobs, hvor medarbejderne kan udvikle sig og bruge deres faglighed. Her har kompetenceløftet i mentalisering vist sig at give mulighed for netop det," siger Jesper Gulev Larsen. ●

Læs meget mere om den store faglige satsning, de praktiske oplysninger om uddannelsesforløbet og de enkelte kurser på medlemssnettet.

Det første tovholderkursus afholdes i maj. Apoteket tilmeldes uddannelsesforløbet ved, at apotekerens tilmelder sig på Pharmakons hjemmeside.

Vi er glade for, at projektet omfatter alle på apoteket, og at både ledere og apotekere deltager. Herved får apoteket et fælles sprog til bedre dialog med kunderne, så deltagernes faglighed kan komme bedre i spil

Tanja Villumsen,
formand for
Pharmadanmark

Udrulning af mentalisering på apotekerne

Tilbuddet til apotekerne kommer til at bestå af tre dele:

1

Uddannelse af tovholdere

Der uddannes minimum to medarbejdere pr. apotek, gerne en farmaceut og en farmakonom. De vil få viden og kompetence i det mentaliserende mindset, mentaliserende kommunikation og apotekspraksis, så det kan omsættes til praksis i dialogerne med borgere på apoteket. Desuden bliver de tovholdere for det videre forløb med implementering af kundecentreret kommunikation lokalt på apoteket.

2

Kursus til ledere

Der tilbydes et kursus for apotekere, souschefer eller filialledere om mentalisering og kommunikation. Formålet med kurset er, at lederne får en indsigt i udvalgte emner fra uddannelsen, så de, sammen med de uddannede tovholdere, kan facilitere en ændring af praksis om kundecentrering i dialogerne på apoteket.

Kurset vil udover indsigt i de udvalgte emner også fokusere på, hvordan mentalisering kan benyttes som ledelsesredskab.

3

Forløb for apoteket

For at understøtte ændringen i praksis på apoteket indgår det enkelte apotek i et lokalt fælleskursus ledet af tovholdere, ledelsen og Pharmakon. Apotekerne har forskellige behov, og derfor vil indholdet af fælleskurset blive aftalt med ledelse og tovholdere.

Udviklingen af forløbet bygger på erfaringerne med uddannelsen "Stil skarpt på rådgivning – forstå kunden og dig selv gennem mentalisering," der er udviklet i samarbejde med sprogpsykologer fra Københavns Universitet, apotekspraksisforskere fra Pharmakon, patientrepræsentanter fra Patient in Focus og apoteksansatte fra udvalgte apoteker.

Farmakonomuddannelsen skal være en professionsbachelor

Fremtidens farmakonomer skal uddannes som professionsbachelorer – på niveau med sygeplejersker og andre med mellem-lange uddannelser inden for sundhedssektoren. Det skal fremtidssikre uddannelsen og øge uddannelseskapa-citeten, så den stigende efterspørgsel efter farmakonomer kan imødekommes.

AF: MERETE WAGNER HOFFMANN
ILLUSTRATION: MAI-BRITT AMSLER

”Hvis vi skal lykkes med at fastholde farmakonomuddannelsen som en attraktiv uddannelse, er det nødvendigt, at den i højere grad bliver en del af det almindelige uddannelsessystem. Vi tror på, at det vil gøre uddannelsen mere attraktiv og synlig, hvis vi sidestiller den med andre professionsbacheloruddannelser på sundhedsområdet,” siger formand for Apotekerforeningen Jesper Gulev Larsen.

Han peger også på, at det er vigtigt at få øget antallet af studiepladser: ”Vi har hårdt brug for at skruer op for rekrutteringen, for der er rift om farmakonomerne flere steder fra. Og der er ikke noget, der tyder på, at sygehusapoteker og kommuner vil sænke efterspørgslen efter farmakonomer.”

Det er baggrunden for, at Apotekerforeningen sammen med Farmakonomforeningen, de danske sygehusapoteker og Farmakonomskolen er indgået i et udviklingsarbejde med Københavns Professionshøjskole samt Via University College, der hører hjemme i Region Midtjylland.

Målet med samarbejdet er at etablere en professionsbacheloruddannelse i klinisk farmaci, hvor den færdiguddannede fortsat har titel af farmakonom. Ud over at sikre en større uddannelseskapa-citet og være mere synlig for potentielle studerende vil den medføre, at de nye farmakonomer kan løse flere og mere komplekse sundhedsfaglige opgaver på tværs af sektorer.

Udvider med skole i Horsens

Parterne bag samarbejdet er enige om, at antallet af studie-

pladser pr. år på den nye uddannelse skal hæves fra de nuværende 290 til mindst 400 baseret på to årlige optag. Det skal ske ved at åbne endnu et uddannelsessted i Horsens ud over Farmakonomskolen i Hillerød:

”Det skal være muligt at gennemføre den del af uddannelsen, som foregår på skolebænken, vest for Storebælt. Ved at gøre uddannelsen til en del af det ordinære uddannelsessystem gør vi den samtidig mere tilgængelig, og vi sikrer større synlighed. Både af selve uddannelsen og af de gode beskæftigelsesmuligheder, den giver. Alt i alt ser vi det som en fremtidssikring – både for os og for de studerende,” siger Jesper Gulev Larsen.

Men ifølge formanden er det vigtigt, at indgangen til uddannelsen stadig er en uddannelsesaftale med et apotek, samt at apoteket fortsat kan rekruttere de studerende lokalt med mulighed for, at de kan blive boende i lokalområdet under uddannelsen.

”Dermed håber vi, at mange færdiguddannede farmakonomer også fremover ønsker at blive på apoteket efter endt uddannelse. Det er en forudsætning for at fastholde den gode apoteksdækning i hele landet. Vi har brug for dem,” siger han.

Større synlighed

Farmakonomskolens rektor Lotte Fonnesbæk understreger, at uddannelsen udvikles fra et godt niveau. Farmakonomuddannelsen er i dag på niveau med en professionsbachelor, fastslog en niveauvurdering fra Danmarks Akkrediteringsinstitution i 2020. Lotte Fonnesbæk peger derfor på, at de forestående ændringer vil gøre en god uddannelse endnu bedre.

”Desuden vil uddannelsen blive mere synlig for de uddannelsessøgende, når den bliver en del af det almindelige uddannelsessystem og dermed den koordinerede tilmelding. Det giver os en mere tydelig placering i UddannelsesGuiden, hvor Børne- og Undervisningsministeriet samler al relevant information for unge om uddannelsesmuligheder. Desuden får vi tydeligere vist de muligheder, der er for at videreudanne sig efter endt uddannelse,” siger hun.

Farmakonomuddannelsen er i dag at finde under den mindre synlige kategori ’andre uddannelser’ i UddannelsesGuiden.

Fortsat lokal forankring

Jesper Gulev Larsen er enig i, at de farmakonomer, der i dag er under uddannelse eller er færdiguddannede, har en fantastisk god uddannelse. Derfor er det afgørende for foreningens bestyrelse, at udviklingen af uddannelsen ikke går ud over de gode

>

Nedslag: Fra apoteksassistent til farmakonom

- 1958**
Apoteksassistentuddannelsen etableres.
- 1969**
Apoteksassistent-skolen med tilhørende kollegium indvies i Hillerød – som en del af det nuværende Pharmakon.
- 1999**
'Apoteksassistent' omdøbes til 'farmakonom', og uddannelsesstedet omdøbes til Farmakonoms-kolen.
- 2007**
Seneste reformering af uddannelsen.
- 2025**
Efter planen vil uddannelsen fra 2025 blive udbudt som en professionsbacheloruddannelse på linje med andre sundhedsfaglige uddannelser som for eksempel sygeplejerske og jordemoder.

KILDE: WWW.FARMAKONOM.DK OG WWW.PHARMAKON.DK

ting, der kendetegner den i dag. Det gælder eksempelvis, at uddannelsen fortsat er forankret i en form for aftale med et apotek, at de studerende kan blive boende i lokalområdet under uddannelsen, at der tilbydes logi under skoleophold, at der er en høj grad af praktik, og at denne er lønnet.

"Det er rammerne for det udviklingsarbejde, som Apotekerforeningen indgår i. Vi arbejder for at bevare de positive kendetegn, som de studerende og apotekerne sætter pris på ved uddannelsen. Det har altid været en styrke, at man kan blive boende i lokalområdet, mens man uddanner sig. Derfor skal der fortsat være tilbud om kost og logi, når de studerende samles på skolerne til undervisning," siger Jesper Gulev Larsen og glæder sig over, at parterne bag udviklingsarbejdet er enige i denne målsætning.

Der er også enighed om, at der skal være en høj grad af praktik i uddannelsen, og at den så vidt muligt skal være lønnet.

En kompleks opgave

Man ændrer dog ikke en uddannelse med et fingerknips. Ifølge Lotte Fonnesbæk er det en kompleks opgave, fordi der er mange elementer, der skal være på plads, og fordi der er mange interesser på spil.

"Vi har brugt en del tid på at arbejde med detaljerne i uddannelsen. Vi skal finde ud af, hvad de studerende skal lære på hvilke semestre, og hvordan vi får puslespillet med flere praktiksteder og halvårligt optag til at gå op. Samtidig skal vi tage alle interessenterne i ed, ligesom vi sammen med professionshøjskolerne skal udforme en kompleks ansøgning til Uddannelses- og Forskningsministeriet for overhovedet at få lov til at gå videre i udviklingsarbejdet," fortæller hun.

Første delmål i arbejdet er en såkaldt prækvalifikation, hvor til der er ansøgningsfrist i september 2023. Ansøgningen skal vurderes af et udvalg under Uddannelses- og Forskningsministeriet. Hvis udvalget godkender ansøgningen, skal der udformes en bekendtgørelse og en studieordning, hvorefter uddan-

nelsen kan optages i Det Koordinerede Tilmeldingssystem.

Parterne forventer, at dette arbejde er på plads, så de første studerende kan optages på den nye uddannelse i september 2025.

Stadigen del at afklare

"Der er fortsat mange ubekendte og ubesvarede spørgsmål om den nye uddannelse og de ændringer, det vil medføre. Vi arbejder løbende på at udbore en række detaljer, og så må vi se, hvordan ministeriet tager imod vores udspil til en prækvalifikation," siger Lotte Fonnesbæk. Også spørgsmålet om finansiering af kostkoleopholdet skal afklares. Dette ophold er i dag en del af apotekernes bruttoavanceaftale med Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

På Farmakonomskolen er man allerede i gang med at tilpasse den eksisterende uddannelse, så den på en række parametre følger rammerne for en professionsbachelor - et arbejde, der har stået på i et stykke tid. Eksempelvis har man tilpasset rammerne for studiebesøget på andet år.

Farmakonomskolen fortsætter i øvrigt med at optage 290 nye farmakonomstuderende hvert år, indtil den nye uddannelse er på plads. ●

Produkter til kvindeligt velvære.

VITABALANS
lady

BIOTIN STRONG
- Til hår og negle.

CRANBERRY STRONG
- For intim sundhed.

BEAUTY OMEGA-7
- Til hud og slimhinder.

Vitabalans MADE IN FINLAND
www.vitalbalanslady.com/da

GALIEVE

natriumalginat, natriumhydrogencarbonat, calciumcarbonat

SET PÅ TV

SYMPTOMER PÅ REFLUKS¹⁻³

Sure opstød

Halsbrand

Fordøjelsesbesvær

Galieve reagerer hurtigt og lindrer effektivt reflux og relaterede symptomer som halsbrand.²

Galieve danner en beskyttende skumlag, som ligger oven på maveindholdet, uanset om man står, sidder eller ligger.^{2,3}

Alginater som Galieve og Galieve Forte kan anvendes til behandling af milde og/eller sporadiske symptomer på reflux⁴ og i kombination med syrehæmmende behandling (f.ex PPI'er).⁵⁻⁷

Inklusion af calcium i alginatbaseret formuleringer øger skumlags styrke, mens inklusion af aluminium kan give et svækket lag.⁸⁻¹⁰

LEV I NUET MED GALIEVE OG GALIEVE FORTE

GALIEVE KAN ANVENDES AF VOKSNE OG BØRN FRA 12 ÅR²

Kan anvendes af gravide^{2*}
Ikke tilsat aluminium
Ikke systemisk effekt²

GALIEVE FORHINDRER EFFEKTIVT REFLUKS OG RELATEREDE SYMPTOMER SOM HALSBRAND, SURE OPSTØD OG FORDØJELSESBSVÆR²

Hurtig lindring²
Effekt i op til 4 timer^{2**}

Galieve Forte har dobbeltvirkende effekt af alginat og antacid²

VEJLED DINE KUNDER TIL EN BEHANDLING BASERET PÅ DERES SYMPTOMER OG BEHOV

*Hvis det er klinisk berettiget **Med Galieve Cool Mint Oral Suspension og Galieve Forte Oral Suspension I-brev

Referencer: 1. Lægehåndbogen, D. (n.d.). Gastrooesophageal refluxsygdom S. Schulze, C. Gerlach Øgaard, & B. Lühr Hansen, Eds.). Retrieved April 07, 2022, from <https://www.sundhed.dk>; 2. Produktresumé Galieve Cool Mint Oral Suspension, Galieve Peppermint tyggetabletter, Galieve Forte Oral Suspension I-brev, 12.05.2021, pkt. 4.1, 4.2, 4.6, 5.1, 5.2.3. Savarino E, de Bortoli N, Zentilin P, et al. World J Gastroenterol. 2012;18(32):4371-4378; 4. Dansk Selskab for Gastroenterologi og Hepatologi (DSGH). (2021). Gastrooesophageal refluxsygdom: Diagnostik og behandling (DSGH GERD Guideline 2021). Hentet fra <https://dsgh.dk/index.php/ovre-gilgastrooesophageal-refluxsygdom-diagnostik-behandling>; 5. Pouchain D, Bigard MA, Liard F, Childs M, Decaudin A, McVey D. BMC Gastroenterol. 2012 Feb 23;12:18; 6. Lødrup A, Reimer C & Bytzer P. Scandinavian Journal of Gastroenterology, 2014; 49(9), 1044-1050; 7. Manabe N, Haruma K, Ito M, Takahashi N, Takasugi H, Wada Y, Nakata H, Katoh T, Miyamoto M, Tanaka S. Dis Esophagus. 2012 Jul;25(5):373-80; 8. Hampson FC, et al. Drug Dev Ind Pharm. 2010 May;36(5):614-23; 9. Hampson FC, Farndale A, Strugala V, Sykes J, Jolliffe IG, Dettmar PW. Int J Pharm. 2005 Apr 27;294(1-2):137-47; 10. Washington N, Washington C, Wilson CG, Davis SS, Int J Pharm, 1986a, 28:139-43.

Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet; Galieve Forte, oral suspension i brev (natriumalginat, natriumhydrogencarbonat, calciumcarbonat) INDIKATIONER: Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet; Lægemiddel til behandling af symptomer på gastro-oesophageal reflux såsom sure opstød, halsbrand og fordøjelsesbesvær (relateret til reflux), fx efter et måltid, under graviditet eller hos patienter med symptomer relateret til refluxsygdom. Galieve Forte, oral suspension i brev: Lægemiddel til behandling af symptomer på gastro-oesophageal reflux såsom sure opstød, halsbrand og fordøjelsesbesvær (relateret til reflux), fx efter et måltid eller under graviditet. **DOSEERING:** Oral administration. Voksne og børn over 12 år: 10-20 ml / 2-4 tabletter / 1-2 breve efter et måltid og ved sengetid (op til fire gange dagligt). Tyggetabletterne skal tygges grundigt før de synkes. Børn under 12 år: Bør kun anvendes efter lægens anvisning. **KONTRAINDIKATIONER:** Overfølsomhed over for de aktive stoffer eller et eller flere af hjælpestofferne. **FORSIGTIGHEDSREGLER:** 2 tabletter indeholder 126,5 mg (5,5 mmol) natrium, Cool mint 10 ml oral suspension indeholder 143 mg (6,2 mmol) natrium og Galieve Forte 10 ml oral suspension indeholder 127,88 mg (5,56 mmol) natrium. Dette bør tages i betragtning, såfremt en diæt med særligt begrænset natriumindtag anbefales. 2 tabletter / Galieve cool mint 10 ml oral suspension indeholder 160 mg (1,6 mmol) calciumcarbonat. Galieve forte indeholder 130 mg (3,25 mmol) calcium. Specielle hensyn skal tages hos patienter med hypercalcæmi, nephrocalcinose og tilbagevendende calciumindholdende nyresten. Oral suspension: Indeholder methylparahydroxybenzoat (E218) og propylparahydroxybenzoat (E216), som kan give allergiske reaktioner (kan optræde efter behandlingen). Tyggetablet: Indeholder aspartam og bør derfor ikke gives til patienter med phenylketonuri. Hvis symptomerne ikke bliver bedre efter syv dage, bør den kliniske indsats tages op til revision. **INTERAKTIONER:** Et tidsinterval på 2 timer mellem indtagelse af Galieve og administration af andre lægemidler bør overvejes, især tetracykliner, digoxin, fluoroquinolon, jernsalt, ketoconazol, neuroleptika, thyroideahormoner, penicillamin, betablokkere (atenolol, metoprolol, propranolol), glukokortikoid, klorkin, estramustin og bisfosfonater (difosfonater). **GRAVIDITET OG AMNING:** Kan anvendes under graviditet og amning. **BIVIRKNINGER:** Galieve Cool Mint, oral suspension; Galieve Peppermint, tyggetablet; Respiratoriske reaktioner såsom bronkospasme, allergiske reaktioner såsom urticaria, anafylaktiske eller anafylaktoide reaktioner. Galieve Forte, oral suspension i brev: Respiratoriske reaktioner såsom bronkospasme, allergiske reaktioner såsom urticaria, anafylaktiske eller anafylaktoide reaktioner, abdominalsmerter, syreflux, diarré, kvalme, opkastning. **OVERDOSEERING:** Abdominal ubehag og oppustet mave. **UDLEVERING:** HF. Ikke tilskudsberettiget. **PAKNINGSTØRRELSER:** Oral suspension i flaske: 300 ml, i brev: 12 stk; Tyggetabletter: 24 og 48 stk. Denne produktinformation er forkortet i forhold til de af Lægemiddelstyrelsen godkendte produktresuméer af 18.05.2021. De fuldstændige produktresuméer kan rekvireres hos markedsføringsindehaveren, Reckitt Benckiser Healthcare (Scandinavia) A/S.

RKT-M-00285 03.2023

Udnyt BD Rowas™ nye Customer Learning Centre

Vi har lyttet til din tilbagemelding og kan nu præsentere vores nye kunderettede læringsplatform: Customer Learning Centre. Målet er at gøre det lettere for dig at bruge vores løsninger ved at give dig direkte adgang til et stort udvalg af brugervenligt uddannelsesmateriale. Ved hjælp af platformens e-læringsmoduler, instruktionsvideoer og lynvejledninger kan du fremover finde den nødvendige viden om vores lagerrobotter, når og hvor du har behov for det. Da vi ved, at tid er afgørende, har vi designet platformen, så du kan bruge den til at løse problemer og afhjælpe brugerfejl – hurtigt og effektivt.

Vi er banebrydende inden for automatisering og har i dag langt over 12.000 lagerrobotter installeret i over 60 lande. Vi har stor erfaring og ved, at det er vigtigt at yde målrettet kundeservice. Således er vores team af eksperter dedikeret til at hjælpe dig og være på forkant med vores nyskabende teknologi.

For at få adgang til Customer Learning Centre skal du blot besøge **clc.rowa.de** og logge ind med BD Rowas Single sign-on. Herefter kan du hurtigt finde eksperthjælp og udbygge din viden om vores lagerrobotter.

Lær mere om din BD Rowa™ produkter:
clc.rowa.de

Få hjælp til Customer Learning Centre via mail til:
DL-Training_Solutions@bd.com

Få hurtigt svar på brugerspørgsmål her:
<https://rowa.de/de/page/training-videos/>

Har du ikke et BD Rowa-log-in, eller har du ikke oprettet en BD Rowa™ Single sign-on-konto, skal du blot sende en e-mail til os på: **rowa.customerportal@bd.com**

Hos BD Rowa™ har vi forpligtet os til at levere værdi til vores kunder, og vi er glade for nu at kunne gøre dit arbejde lettere via Customer Learning Center.

Thomas Lacentra
Commercial Lead
MMS Rowa DRI
+45 2199 3860
thomas.lacentra@bd.com

bd.com/rowa

Fra Faaborg til Fulham

Efter 22 år som apoteker og ejer af Faaborg Pharma valgte Sten Grønved og hans hustru, at han skulle **opgive bevillingen**, slippe administration og drift af cremeproduktionen, sælge huset i Faaborg og flytte til England for at tage hul på et helt nyt og spændende livskapitel med lanceringen af en helt ny type psoriasiscreme.

AF: MERETE WAGNER HOFFMANN

FOTO: ALASTAIR HILTON

Det kom som en overraskelse for mange, at Sten Grønved sidste år opsigde sin bevilling i Faaborg og annoncerede, at han sammen med sin hustru Pernille Nielsen ville flytte til London for at koncentrere sig om et nyt erhvervseventyr.

Men det var ikke en pludselig og impulsiv beslutning for Sten. Han har længe vidst, at han var bedre som iværksætter end som apoteker. Men nu skulle der luftforandring til. I en alder af 61 år, hvor andre måske ville overveje at gå på pension, har han sammen med sin ægtefælle valgt at tage springet til London.

"Hvis det skulle være, så skulle det være nu. Det er vores store mulighed for et eventyr. Og det kan ikke gå værre, end vi må tage hjem igen," siger Sten. Han sidder nu i sin lejlighed i Londonbydelen Fulham og ser ud over byen.

Bevillingen blev opsagt i sommeren 2022, huset i >

Blå bog

Sten Grønved etablerede

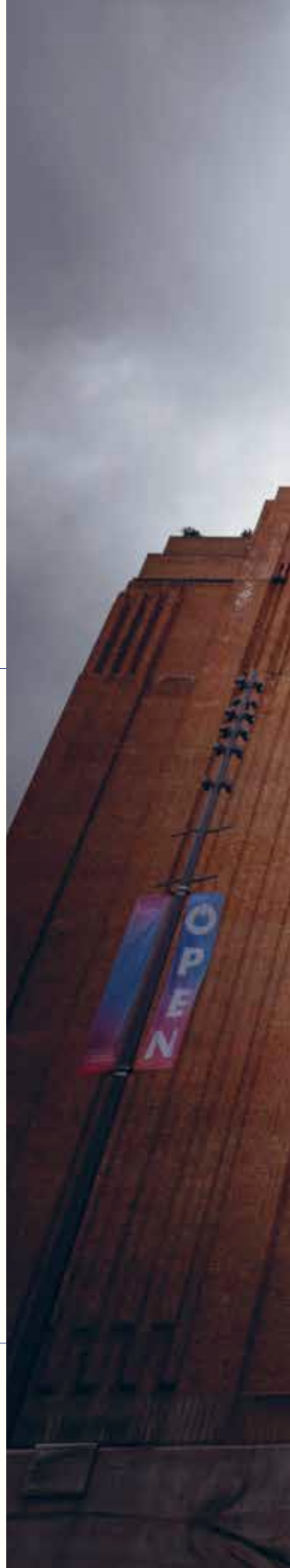
Faaborg Pharma i 2001 med produkter mod 'problemhud' baseret på traditionelle apotekerværdier om rene og sikre ingredienser.

Der er i dag omkring 30

produkter på markedet, som blandt andet er baseret på gamle DAK-opskrifter og apoteksfarmakopéer. Det vil sige uden parfume, farvestoffer eller unødigt kemi.

Sten Grønved ejer stadig

Faaborg Pharma, der fortsat er beliggende i Faaborg, men i forbindelse med, at han afhændede bevillingen til Faaborg Apotek i sommeren 2022 og flyttede til England, er al drift og administration overtaget af en direktør og bestyrelse.

EVENTYR. Ægteparret Pernille Nielsen og Sten Grønved har sammen taget springet fra Danmark til en ny tilværelse i London.

Faaborg blev solgt, og i december flyttede de.

Planerne er store. Faaborg Pharma har lanceret en helt ny creme til psoriasispatienter. Sten Grønved har fundet et stof, der bremser celledelingen i psoriasis og på kort tid forbedrer hudens udseende.

"Vi tror virkelig på dette produkt. Det var at finde på de danske apotekshylder fra februar, og vi går nu i gang med at lancere det i hele Europa. Jeg tror, det har potentiale til at gå worldwide. Vi satser på om nogle år at have en omsætning på 100 mio. kroner," siger Sten Grønved, der lige nu søger patent på opfindelsen.

Startede produktion i brusekabinen

Spoler man tiden tilbage til 2000, hvor Sten Grønved blev udnævnt til apoteker i Faaborg, havde han allerede interessen for at producere creme med sig. I tiden som apoteksfarmaceut producerede han i sin brusekabine creme til en lokal massør. Med bevillingen i Faaborg fulgte forgængerens tilbageværende produktion af en enkelt creme til de fynske apoteker, og den nyudnævnte apoteker overtog både produktion og faciliteter.

To år efter flyttede han apoteket til den nuværende placering i centeret, og cremeproduktionen flyttede til andre bygninger, som løbende blev udvidet. Herfra tog det fart. Sten Grønved begyndte at producere creme fra de gamle DAK-opskrifter, der lå som papkort på apotekerne. I 2018 begyndte han selv at udvikle produkter – stadig med basis i de gamle bøger og med opskrifter og ingredienser fra de gamle farmakopéer krydret med nye, naturlige aktivstoffer.

"Produkterne i Faaborg Pharma trækker tråde mange år tilba-

ge i apotekernes historie. Man kan sige, at jeg står på skuldrene af mine forgængere og i øvrigt er godt hjulpet af tidsånden. Vi har holdt fast i de gamle dyder, og vores produkter er uden parfume, farvestoffer eller unødigt kemi, som mange forbrugere nu går efter," siger Sten Grønved.

I dag har Faaborg Pharma 20 ansatte og omkring 30 produkter i porteføljen. Målet er med Sten Grønveds ord "at kunne dække alle former for kompliceret hud - fra top til bund".

Ser sig ikke tilbage

Han og hustruen har ikke et øjeblik fortrudt beslutningen om at forlade Faaborg med apotek og produktion og søge lykken i udlandet.

"Det er ikke penge, der driver det, men der skal penge til for at drive det. Jeg er først og fremmest iværksætter og en person, der tænker innovativt. Sådan har det altid været, kan jeg se i bakspejlet. Jeg er glad for at have sluppet alt det administrative. Og jeg glæder mig til, med mit nye produkt, at kunne hjælpe de mange, der døjer med psoriasis," siger den tidligere Faaborg-apoteker.

Efter 35 år på apoteket var det ikke let for Sten Grønved og Pernille Nielsen at sige farvel, men arbejdspresset var blevet for stort til, at det stadig var sjovt.

"Vi kunne mærke, at det samlede tryk på apoteket er steget, blandt andet på grund af flere udefrakommende krav samt den nye generation af medarbejdere, der stiller nogle helt andre krav. Desuden havde jeg kun én apoteksenhed, og så kan man ikke udnytte stordriftsfordelene ved at sprede opgaverne ud på flere enheder. Alle opgaver og funktioner skulle klares af de 14 tilbageværende medarbejdere på apoteket, og det blev for hårdt," siger Sten Grønved.

Så det er en glad og tilfreds eks-apoteker, der sammen med hustruen har forladt Danmark for at tage hul på nye eventyr. Og der går nok et par år, før de vender tilbage igen.

"Nu må vi se, hvordan det går. Det er i hvert fald et spændende livskapitel, vi har taget hul på – og det er det vigtigste," slutter Sten Grønved. ●

Det er ikke penge, der driver det, men der skal penge til for at drive det. Jeg er først og fremmest iværksætter og en person, der tænker innovativt

Sten Grønved,
udviklingschef i Faaborg Pharma

SHINGRIX
(HERPES ZOSTER VACCINE
REKOMBINANT, ADJUVERET)

NÅR NU DU KAN FOREBYGGE HELVEDESILD, HVORFOR SÅ IKKE GØRE DET?¹

Du kan vaccinere mod helvedesild

- For immunkompetente voksne ≥ 50 år giver Shingrix $> 90\%$ beskyttende effekt.¹
- Beskyttelse op til år 10 på 89% for immunkompetente voksne ≥ 50 år.^{2*#}

SHINGRIX er indiceret til forebyggelse af herpes zoster (HZ) og postherpetisk neuralgi (PHN) hos voksne i alderen 50 år eller ældre samt til voksne i alderen 18 år eller ældre med øget risiko for HZ.¹

Hyppigst rapporterede bivirkninger:¹ Smerter ved injektionsstedet, træthed og hovedpine.

De fleste af disse bivirkninger var ikke langvarige (median varighed på 2 til 3 dage).¹

*Interim Results of an Extension Study of the Pivotal Phase 3 Clinical Trials ZOE-50 and ZOE-70.

#Primært mål for studiet: Der er vist $81,6\%$ beskyttende effekt mod helvedesild i de sidste 4 års opfølgingsstudie.

Sekundært mål for studiet: Der er vist 89% beskyttende effekt mod helvedesild op til år 10. (95% CI: 85.6-91.3; from 1-month post-dose 2 to mean of 9.6 [± 0.3] years post-vaccination, n/N: RZV [84/13,881] vs. HC [765/13,881])

Referencer: 1. SmPC for SHINGRIX. 2. Strezova A, et al. Open Forum Infect Dis. 2022; ofac485,

<https://doi.org/10.1093/ofid/ofac485>

Vi er tilsluttet

etisk nævn
for lægemiddelindustrien

STYRKET MEDICINHÅNDTERING I KOMMUNERNE

Apoteker landet over har i de seneste måneder hjulpet 20 kommuner med at styrke medicinhåndteringen på plejecentre, bosteder og i hjemmeplejen.

Ud over et obligatorisk grundforløb, der består af tre dages undervisning, har nogle kommuner valgt at indgå aftale med apoteket om andre ydelser.

På de kommende sider dykker vi ned i tre af disse samarbejder og spørger blandt andet medarbejdere på de kommunale institutioner om, hvad de har fået ud af ydelserne **medicinsupervision**, **medicingennemgang** og **kvalitetssikring af medicinhåndtering**.

I foråret gennemføres evaluering og analyse, hvorefter erfaringerne fra de mange samarbejder formidles og nyttiggøres.

AF: KIM ANDREASEN

MEDICINSUPERVISION

Apotek hjælper plejepersonale med at identificere medicinproblemer hos beboere

HILLERØD FREDERIKSBORG APOTEK har i samarbejde med Hillerød Kommune tilbudt medicinsupervision på to af kommunens bosteder for unge og voksne med særlige behov.

Det er farmaceut på apoteket, Elisabeth Jørgensen, der har stået for superviseringen. Hun fortæller, at de fleste af beboerne på bostederne ikke selv kan give udtryk for, hvordan de oplever forskellige fysiske problemer, som kan være relateret til deres medicin.

"I de situationer har plejepersonalet en vigtig rolle i at observere borgeren for at finde ud af, om der kan gøres noget. Vi tager derfor udgangspunkt i de observationer, plejepersonalet har gjort sig om den enkelte borger, og som måske kunne være medicinrelateret. Så løber jeg hurtigt borgerens medicinliste igennem for at se, om der kunne være noget, der var årsagen til det, personalet havde set," siger Elisabeth Jørgensen.

Som eksempel nævner hun en borger, der havde meget tørre læber eller var

tørstig hele tiden.

"Borgerens medicinliste viste, at der var to-tre præparater, som netop gav mundtørhed, og så kunne jeg foreslå et produkt, som hæmmede mundtørhed," siger Elisabeth Jørgensen.

Giver tryghed

For Søren Bagger, tværgående sygeplejerske på Hillerød Kommunes bosteder for unge og voksne med særlige behov, har apotekets medicinsupervision især givet bostedernes medicinansvarlige en større

forståelse for medicin håndtering og nogle værktøjer, de kan bruge i det daglige arbejde.

"Især er vi blevet mere bevidste om interaktioner og har fået en langt større viden om det. Vi har også fået et godt samarbejde med apoteket, og vi ved, hvad de kan tilbyde. Det giver en tryghed, at man altid kan ringe til apoteket og spørge om medicinrelaterede emner," siger Søren Bagger.

På apoteket peger Elisabeth Jørgensen også på det gode samarbejde, der nu er

stabet på benene mellem apoteket og bostederne, og som både hun og Søren Bagger godt kan se, at der er potentiale i at fortsætte med i en eller anden form.

"Det har også givet os et indblik i, hvor svært det kan være for personalet at finde frem til medicinproblemer, når borgerne ikke selv kan give udtryk for det. Det er værdifuldt, når vi skal rådgive og svare på spørgsmål," siger farmaceuten fra Hillerød Frederiksborg Apotek.

Hillerød Frederiksborg Apotek

Ydelse: Medicinsupervision af plejepersonale

Hvor: Botilbud for unge og voksne borgere med særlige behov

Omfang: To botilbud omfattende 3-4 borgere pr. sted

Det giver en tryghed, at man altid kan ringe til apoteket og spørge om medicinrelaterede emner

Søren Bagger, tværgående sygeplejerske på Hillerød Kommunes bosteder

MEDICINGENNEMGANG

Medicingennemgang minimerer fejl

SOM EN DEL AF samarbejdet mellem Vejle Gorms Apotek, Egtved Apotek og Vejle Kommune har apoteket foretaget godt 100 gennemgange af medicinen hos borgere på kommunens plejecentre og i hjemmeplejen.

Det er farmaceut Kirishana Rajakulendran fra Vejle Gorms Apotek, der har været projektkoordinator, og det er også hende, der har udført en del af medicingennemgangene. Hun fortæller, at gennemgangene er foretaget i hele kommunen, og når apotekerne har været på besøg på plejecentre og hjemmepleje, har man set på fire borgeres medicin pr. sted.

"Vi tager udgangspunkt i borgernes FMK, og sammen med plejepersonalet kigger vi deres aktuelle ordinationer grundigt igennem for

at se, om der for eksempel er interaktion, om der er medicin, der bør seponeres, om de får dobbeltdoseringer, eller om der er noget medicin, der ikke virker, som den skal," siger Kirishana Rajakulendran.

Nogle borgere oplever også bivirkninger, som en medicingennemgang eventuelt kan afhjælpe.

"Jeg havde en borger, som havde været indlagt i perioder med en smertefuld urinretention, hvor man kunne ikke finde ud af, hvad det skyldtes. Så fandt vi ud af, at hun fik det efter opstart af antipsykotisk medicin, som netop gav den bivirkning. Da vi fik det seponeret, fik hun det bedre. Det er enormt fagligt tilfredsstillende at kunne være med til at forbedre livskvaliteten for en

Vejle Gorms Apotek og Egtved Apotek

Ydelse: Gennemgang af medicin hos borgere

Hvor: Plejecentre og ældrepleje

Omfang: 100

borger på den måde," siger Kirishana Rajakulendran.

Medicingennemgangen har ifølge Heidi Have, seniorchef for plejecentrene i Vejle Kommune, givet personalet nogle gode inputs til at arbejde med håndtering af borgernes medicin.

"Det har været gavnligt for os, og vi har

KVALITETSSIKRING AF MEDICINHÅNDTERING

Løft i kvaliteten af medicinhåndtering på bosteder

HVORDAN HÅNTERER PERSONALET på et bosted for borgere med psykosociale funktionsnedsættelser medicin, så de overholder lovgivningen? Og hvordan sikrer bostedet, at instrukserne er detaljerede og opdaterede, og at de altid bliver fulgt?

Esbjerg Jerne Apotek har besøgt seks bosteder i Esbjerg Kommune og systematisk gennemgået, hvordan hvert bosted håndterer processen med medicin - lige fra bestilling over opbevaring til udlevering.

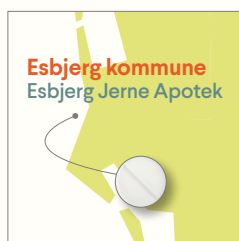
Det er apoteksfarmaceut Anne Høj Stadil Lund fra Esbjerg Jerne Apotek, der har stået i spidsen for gennemgangen.

"Udover at se på de formelle og grundlæggende ting omkring instrukser og lovgivning, for eksempel, hvordan man opbevarer medicin og holder orden i medicinrummet, handler

det også om at give personalet inspiration til at arbejde videre med instrukserne på det enkelte bosted. Ingen bosteder er ens. Der kan være forskellige beboer- og personalesammensætninger. Derfor er vigtigt at have lokale instrukser udarbejdet på stedet som et supplement til de instrukser, som gælder generelt i kommunen," forklarer Anne Høj Stadil Lund.

Birgitte Damgaard Rossen, faglig koordinator hos Center for Socialpsykiatri i Esbjerg Kommune, har været glad for samarbejdet med apoteket.

"Vi er blevet meget mere skarpe på, hvordan vi håndterer medicin. Egentlig var vi overbeviste om, at vi havde styr på det hele - og der var da heller ikke alvorlige fejl - men alligevel fandt apoteket en del ting, som kunne forbedres - for eksempel vedrørende op-

Esbjerg Jerne Apotek

Ydelse: Kvalitetssikring af medicinhåndtering

Hvor: Bosteder for borgere med psykosociale funktionsnedsættelser

Omfang: 6 bosteder

bevaring," fortæller Birgitte Damgaard Rossen.

Hun peger på, at hun, og resten af personalegruppen, med samarbejdet har fået øjnene op for, hvor meget apoteket kan, når det gælder viden om medicin.

"Apotekerne kan så meget mere, end vi troede. Hvor jeg før ringede til lægen, hvis jeg skulle have en generel vejledning om medicin, eller afklare, om der var en interaktion mellem præparater,

Det er enormt fagligt tilfredsstillende at kunne være med til at forbedre livskvaliteten for en borger på den måde

Kirishana Rajakulendran, farmaceut, Vejle Gorms Apotek

været tilfredse med samarbejdet. På nogle af centrene er de således ved at vurdere, om der er basis for at tilkøbe noget lignende - alt afhængig af prisen naturligvis," siger Heidi Have.

Det er også Kirishana Rajakulendrands indtryk, at kommunen har været glade for samarbejdet.

"Medarbejderne bruger også vores tilbagemeldinger og observationer til selv at finde ud af, hvordan de skal gøre i lignende situationer hos andre borgere. På den måde spredes resultaterne af vores medicinenemgange til gavn for alle borgere på plejecentre og i hjemmeplejen," siger hun.

så ringer jeg nu til apoteket. Det er så meget nemmere at komme igennem til apoteket, og efter at de har været ude hos os, kender vi også apotekspersonalet meget bedre og ved, hvad de kan," siger Birgitte Damgaard Rossen.

Både farmaceuten og den faglige koordinator ser positivt på mulighederne for et yderligere samarbejde mellem bostederne og apoteket.

"Når vi har med kvalitet at gøre, er det en løbende proces. Der kan komme nye borgere med nye behov for medicin, og der kan komme nye medarbejdere. Jeg kan sagtens se, at der bliver brug for vores kompetencer fremover," siger Anne Høj Stadil Lund. ●

Apoteket kan så meget mere, end vi troede

Birgitte Damgaard Rossen, faglig koordinator hos Center for Socialpsykiatri i Esbjerg Kommune

Shingrix (herpes zoster vaccine (rekombinant, adjuveret))

Indikation(er)*: Shingrix er indiceret til forebyggelse af herpes zoster (HZ) og postherpetisk neuralgi (PHN) hos voksne i alderen 50 år eller ældre samt til voksne i alderen 18 år eller ældre med øget risiko for HZ. **Dosering*:** Det primære vaccinationsprogram består af to doser på 0,5 ml hver: en initialdosis efterfulgt af endnu en dosis 2 måneder senere. Hvis der er behov for fleksibilitet i vaccinationsprogrammet, så kan den anden dosis administreres mellem 2 og 6 måneder efter den første dosis. For personer som er, eller kan forventes at blive, immundeficiente eller immunsupprimerede og som vil have gavn af et kortere vaccinationsprogram, kan den anden dosis gives 1 til 2 måneder efter den initiale dosis. Shingrix er kun til intramuskulær injektion, fortrinsvis i deltoidmusklen.

Kontraindikationer: Overfølsomhed over for det aktive stof eller over for et eller flere af hjælpestofferne.

Forsigtighedsregler*: Shingrix skal anvendes med forsigtighed til personer med trombocytopeni eller koagulationsforstyrrelser, da blødninger kan forekomme efter intramuskulær administration til disse personer. I et post-marketing observationsstudie med personer på 65 år eller ældre, sås en øget risiko for Guillain-Barré syndrom (estimeret overhyppighed på 3 tilfælde pr. million administrerede doser) i løbet af de første 42 dage efter vaccination med Shingrix. Den tilgængelige information er utilstrækkelig til at afgøre en kausal sammenhæng med Shingrix. Der findes ingen data om sikkerhed, immunogenicitet eller virkning, som understøtter udskiftning af en dosis Shingrix med en dosis af en anden HZ vaccine. Der er begrænsede data til at understøtte brugen af Shingrix hos personer med HZ i anamnesen.

Interaktioner*: Shingrix kan gives samtidig med ikke adjuveret, inaktiveret sæsoninfluenzavaccine, 23-valent pneumokokpolysaccharidvaccine (PPV23), 13-valent konjugeret pneumokokvaccine (PCV13) eller reduceret antigen difteri-tetanus-acellulær pertussis vaccine (dTpa). Samtidig brug med andre vacciner anbefales ikke på grund af manglende data. **Graviditet og amning*:** Der foreligger ingen data fra anvendelse af Shingrix til gravide kvinder. Som forholdsregel foretrækkes det at undgå anvendelse af Shingrix under graviditet. Indvirkningen på ammede spædbørn ved administration af Shingrix til deres mødre er ikke undersøgt. **Bivirkninger*:** *Meget almindelig:* Hovedpine, gastrointestinale symptomer (inklusive kvalme, opkastning, diarré og/eller abdominalsmerter), myalgi, reaktioner på indstiksstedet (såsom smerte, rødme, hævelse), træthed, kulderystelser, feber. *Almindelig:* Pruritus på indstiksstedet, utilpashed. *Ikke almindelig:* Lymfadenopati. *Sjælden:* Overfølsomhedsreaktioner, herunder udslæt, urticaria, angioødem. **Overdosering:** Der er ikke rapporteret tilfælde af overdosering. **Udlevering:** B. Ikke tilskud.

De med * mærkede afsnit er omskrevet og/eller forkortet i forhold til det af EMA godkendte produktresumé.

Fuldt produktresumé kan vederlagsfrit rekvireres hos GlaxoSmithKline Pharma A/S, Delta Park 37, 2665 Vallensbæk Strand.

Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller GlaxoSmithKline (dkinfo@gsk.com).

Shingrix findes i følgende pakninger:

Vnr 176947 Pulver og suspension til injektionsvæske, suspension 1x1 dosis (0,5 ml)

Dagsaktuelle priser findes på www.medicinpriser.dk

©2023 GSK Group of Companies or its licensor.

Trademarks are owned by or licensed to the GSK Group of Companies
PM-DK-SGX-ADVT-230003. 14.03.2023

Delta Park 37
DK-2665 Vallensbæk Strand
T +45 36 35 91 00
www.gsk.com

Vi er tilsluttet
etisk nævn
for lægemiddelindustrien

God kontakt er vigtig ved tidlige uddannelsesaftaler

Lad kommende farmakonomstuderende blive en del af personalegruppen, så snart uddannelsesaftalen er underskrevet, hvis frafald før uddannelsesstart skal undgås, lyder rådet fra Apotekerforeningen.

AF: ANNE-SOPHIE RØMER THOSTRUP

Der er fuld gang i rekrutteringen af kommende farmakonomstuderende til apotekerne landet over. I slutningen af marts var der således indgået 167 uddannelsesaftaler, hvilket er rekordmange sammenlignet med samme tidspunkt de foregående år.

Og det er først og fremmest positivt, at der er gang i rekrutteringen af kommende farmakonomer til sektoren – men det understreger behovet for, at apotekerne holder kontakten til de kommende studerende, så de bevarer motivationen, lyder rådet fra Jens Tousgaard, som er chefkonsulent i Danmarks Apotekerforening.

"Når så mange indgår uddannelsesaftaler allerede i begyndelsen af året, er det ekstra vigtigt, at man i den mellemliggende periode sørger for at skabe en god og meningsfuld relation til de kommende studerende, og at man holder kontakten, så de studerende bevarer deres engagement i forhold til at starte på uddannelsen," siger han.

Sidste år valgte 48 kommende studerende, svarende til ca. 17 % af det endelige op-

tagne antal, at springe fra inden studiestart – en beslutning, der kan have mange årsager. Nogle vil dog muligvis kunne forebygges, mener Jens Tousgaard.

"Det kan være fristende at bruge al sin energi på at hverve de nye farmakonomstuderende, mens man måske glemmer lidt at holde kontakten, når først aftalen er indgået. Og så er der jo en risiko for, at de studerende når at lave andre planer i mellemtiden," siger han.

Derfor er det en god idé at invitere de kommende studerende med til sociale arrangementer, så de bliver en del af det kollegiale fællesskab. Og så skal man sørge for at spørge ind til ønsker og forventninger, så man sørger for, at motivationen for at arbejde på apotek opretholdes.

"Det styrker engagementet, hvis de med det samme føler sig som en del af fællesskabet. Det inkluderer, at man værdsætter og anerkender de nye medarbejdere, så der skabes en følelse af gensidig ansvarlighed, som gør, at de også får lyst til at bidrage både fagligt og socialt. Forskning siger, at det er lettere at udvikle sine kompetencer, når man er en del af et stærkt fællesskab, og man føler, at der er en større mening med jobbet," siger Jens Tousgaard.

Apotekere vil gerne gøre mere

Farmaci har været i kontakt med flere apotekere, som fortæller, at de gerne vil være mere opmærksomme på at holde kontakten med de kommende studerende, men at det sommetider glider lidt i baggrunden i en travl hverdag.

På Albani Apotek i Odense er man dog bevidst om, at det er vigtigt, at de kommende studerende bliver en del af apote- ➤

I sommer holdt vi en lille sommerfest i min have for at fejre, at to af vores farmakonomielever var blevet færdiguddannede, og der inviterede vi også de kommende farmakonomielever med, og det var et rigtig fint arrangement, som vi helt sikkert skal gentage

Kirsten Lindholm, apoteker

4

råd til fastholdelse af kommende farmakonomstuderende

1

Lad den kommende studerende være en del af fællesskabet fra kontrakten er underskrevet. Anse den studerende som en del af personalegruppen fra den dag, kontrakten er underskrevet. Er der sociale begivenheder efter arbejde, så inviter altid den kommende studerende med.

3

Etablér begivenheder, hvor den kommende studerende kommer på apoteket inden studiestart. Lav "hilse-på-møder," hvor man lærer sine kommende kollegaer at kende. Eller ansæt den studerende som service-medarbejder inden studiestart, så der er en glidende overgang mellem job som ikke-apoteksfaglært og studiestart.

2

Vis den kommende studerende, hvorfor apoteket er en meningsfuld arbejdsplads. Gør det klart, hvorfor I findes som arbejdsplads, og hvordan I kan være med til at gøre en forskel for andre. Det stemmer overens med manges ønske om at gøre en forskel igennem deres arbejde.

4

Spørg, om den kommende studerende har forslag og integrér dem i dagligdagen. Tal med din nye medarbejder om, hvad han eller hun kunne tænke sig før og lige efter opstart. Gør det mere end én gang.

KILDE: JENS TOUSGAARD,
CHEFKONSULENT,
APOTEKERFORENINGEN

> ket, allerede inden de starter på uddannelsen.

"Vi gør, hvad vi kan for at holde kontakten med de kommende studerende, men de plejer faktisk også at være gode til selv at komme ned og få en kop kaffe ind i mellem, så man lige får snakket. Og så plejer vores uddannelsesansvarlige på apoteket også at tilføje dem som venner på Facebook, så de har mulighed for at kommunikere den vej," siger apoteker Kirsten Lindholm.

Hun har også haft succes med at invitere de kommende studerende med til sociale arrangementer.

"I sommer holdt vi en lille sommerfest i min have for at fejre, at to af vores farmakonomielever var blevet færdig-

guddannet, og der inviterede vi også de kommende farmakonomielever med, og det var et rigtig fint arrangement, som vi helt sikkert skal gentage," siger hun.

Vil gerne holde på sine farmakonomer

Når først de studerende er begyndt på apoteket, er Kirsten Lindholm også bevidst om, at de skal have en god tid på apoteket, hvor der både er fokus på faglighed og på det kollegiale fællesskab.

"Vi går meget op i at tage eleverne med fra dag ét, hvor de hele tiden får sideoplæring, når de står i skranken. Det er også vigtigt, at de får lov at få ansvar og bruge den viden, de eventuelt har kunnet tage med fra tidligere jobs. Lige nu har vi en farmakonomielev, som er ud-

dannet sygeplejerske, og en anden, som har en baggrund inden for hudpleje, og der får de selvfølgelig lov til at sætte deres viden i spil, når det giver mening, selvom de er elever," siger hun.

For ikke at komme til at mangle farmakonomer på sit apotek har Kirsten Lindholm besluttet, at hun vil til at tilbyde de studerende en ansættelse allerede et halvt år inden, de har afsluttet deres uddannelse.

"Jeg vil gerne beholde de farmakonomielever, som vi uddanner, også selvom vi måske bliver lidt overbemandede i en periode. Men hellere det, end at vi står og mangler medarbejdere igen," siger hun.

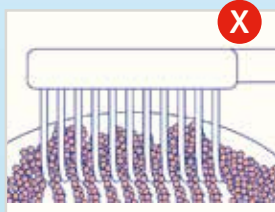
HVORFOR SKAL MAN ALTID VÆLGE EN BLØD

TANDBØRSTE

CURAPROX

CURAPROX tandbørster har mellem 1560-12460 børstehår: De fjerner effektivt plak - takket være de ekstremt tætte børstehår samt patenterede Curen fibre. Samtidig så er de skånsomme for tænder og tandkød på grund af de ultra softe børstehår.

En normal tandbørste har ca. 500-800 børstehår: En stor mængde plak bliver efterladt på tænderne mellem de enkelte børstehår.

Se instruktionsvideo

Anbefales af

SWISS PREMIUM ORAL CARE

Med til personalemøder og padel

På Åbyhøj Apotek i Aarhus sørger de også for, at de studerende bliver en del af personalegruppen, allerede fra kontrakten er underskrevet. Her inviterer de for eksempel altid de studerende med til personalemøderne.

"Det er selvfølgelig frivilligt, om man vil komme, og det skal jo også lige passe ind i forhold til arbejde, skole eller lignende. Men vi starter altid personalemøderne med at spise sammen, så det er en god mulighed for lige at hilse på de andre," fortæller Camilla Hovgaard, som er farmakonom og uddannelsesansvarlig på Åbyhøj Apotek.

Hun blev selv færdiguddannet i som-

mer og husker, at det var en god oplevelse, at hun blev inviteret med til arrangementer og blev betragtet som en del af personalegruppen, allerede inden hun startede på apoteket.

"Jeg gik på højskole, inden jeg startede på uddannelsen, så jeg kunne ikke lige kigge forbi, men jeg nåede da at deltage på et personalemøde forinden, og det var rigtig rart lige at få sat ansigt på de nye kollegaer og se apoteket igen," fortæller hun.

Når der er sociale arrangementer på Åbyhøj Apotek, er de kommende studerende også inviteret. Foruden den årlige sommerfest, hvor de nyuddannede farmakonomer bliver fejret, er der jævnligt

personalearrangementer på apoteket.

"Vores chef (red: Lene Hurup Kristoffersen) har generelt et stort fokus på, at apoteket skal være en god arbejdsplads, så vi plejer at have et månedligt arrangement, hvor personalegruppen laver noget socialt sammen. Vi har både været ude at spille minigolf og padel, og næste gang skal vi lave SMART hjernetræning. Arrangementerne betyder meget, og er med til at styrke sammenholdet på apoteket," fortæller Camilla Hovgaard. ●

Mod søsyge og køresyge

Postafen er en receptfri tablet mod køresyge til voksne, og børn fra 12 år. Udmærket at have med på rejsen eller ferien.

Det aktive stof meclozin, et antihistamin, dæmper de funktioner i det indre øre der har med balancen at gøre, og har på denne måde effekt mod utilpashed og opkastninger. Virkningstiden er ca. 12 timer. **Tabletten tages 1 time før afrejsen sammen med et måltid, vand eller andre alkoholfri drikkevarer.**

Postafen® 25 mg tabletter (meclozinhydrochlorid). **Indikationer:** Allergiske sygdomme, især urticaria, høfeber og allergisk rhinit. **Transportsyge.** **Dosering:** Allergiske sygdomme: Voksne og unge over 12 år: 1–2 tabletter (25–50 mg) daglig. **Transportsyge:** Voksne og unge over 12 år: 1–2 tabletter (25–50 mg) 1–2 timer før afrejse. **Kontraindikationer:** Søvnnapnø. Overfølsomhed over for det aktive stof eller over for et eller flere af hjælpestofferne eller piperazinderivat. Patienter med leverinsufficiens. **Særlige advarsler og forsigtighedsregler vedrørende brugen:** Hvis du har: forhøjet tryk i øjet, vandladningsbesvær eller forsnævring af blærehalsen, pylorostenose, nedsat bevægelighed af tarmen, myasthenia gravis, demens, vejtrækningsbesvær eller tendens til kramper. Hvis du er ældre. **Graviditet og amning:** Postafen bør ikke anvendes under graviditet, medmindre det er klart nødvendigt. Bør ikke anvendes i ammeperioden, da det formentlig udskilles i modermælk. **Trafik- og arbejdssikkerhed:** Postafen kan især ved starten af behandlingen og ved øgning af dosis, påvirke evnen til at føre motorkøretøj eller betjene maskiner i væsentlig grad. **Bivirkninger:** Mere end 10 % af de behandlede patienter kan forvente at få bivirkninger. De almindeligste bivirkninger er døsighed, sedation, træthed og svækkelse. **Pakninger:** 10, 20, og 100 tabletter. **Priser:** Dagsaktuel pris findes på Medicinpriser.dk. **Udlevering:** Håndkøb - apoteksforbeholdt. Må kun udleveres til personer over 18 år. Dette er uddrag fra produkt-resume dateret 4 april 2022, www.produktresume.dk. CampusPharma AB Karl Gustavsgatan 1A, 411 25 Göteborg Sverige. Tel +46 31 20 50 20. www.campuspharma.se. **www.postafen.dk**

circusreklam.se

C3843-2 2023-02

Aldre borgere med følgesygdomme får flest ordinationer på apoteket

Farmaceuter i canadisk provins ordinerer oftest medicin til ældre og borgere med følgesygdomme.

FARMACEUTER ORDINERER oftest medicin til ældre borgere og borgere med følgesygdomme. Det viser en canadisk undersøgelse, som har undersøgt farmaceuternes ordinationer i provinsen Nova Scotia. Her har farmaceuter haft autorisation til at ordinere medicin siden 2011.

Gennem blandt andet lokale sundhedsdatabaser fandt man frem til, at i alt 1182 farmaceuter ordinerede medicin i perioden oktober 2016 - marts 2020 i den canadiske provins. I regnskabsårene 2018, 2019 og 2020 lavede farmaceuterne i gennemsnit henholdsvis 24,6, 26,3 og 32,5 ordinationer om måneden, og sammenlagt 372.203 borgere modtog en farmaceutisk ordination i den 3-årige periode.

Undersøgelsen viste, at der var en sammenhæng mellem antallet af farmaceutordinationer og borgerens sociale ressourcer. De borgere, som fik ordineret flest lægemidler på apotekerne, led ofte af flere følgesygdomme, modtog ofte offentlig forsøgelse i form af kontanthjælp og var bosiddende i land-distrikterne. Borgerne var desuden oppe i årene, og der var en overvægt af mænd i denne gruppe.

Undersøgelsen viste desuden, at der, i den 3-årige periode, havde været en stigning i antallet af ordinationer, hvilket vidner om, at farmaceuterne spiller en større og større rolle i den primære sundhedssektor. I Nova Scotia er farmaceuternes opgave med at ordinere medicin særlig relevant, da mere end 8 % af indbyggerne over 12 år ikke er tilknyttet en autoriseret sundhedsperson, og tallet er stigende.

Farmaceuternes mulighed for at hjælpe borgere i Nova Scotia gennem farmaceutisk ordination blev udvidet i 2022. Nu kan farmaceuterne forny behandling, tilpasse behandling (gennem ændring af lægemiddelformen eller dosering grundet restordre), foretage terapeutisk substitution, foretage ordinationer ved nødsituationer, foretage ordinationer ud fra fastlagte manualer og bestille laboratorietests. ●

Model kortlægger, hvordan apoteker kan integreres i den primære sundhedssektor

Sundhedsvæsnets kan drage nytte af at inkorporere apotekerne i den primære sundhedssektor, viser nyt studie.

SUNDHEDSVÆSNET ER i mange lande under pres grundet øget efterspørgsel og behov for håndtering af kroniske sygdomme. En mulighed er at frigive ressourcer i sundhedsvæsnets ved i højere grad at lade apotekerne varetage opgaver i den primære sundhedssektor, da apotekerne har

lettilgængeligt sundhedsfagligt personale.

I den forbindelse har forskere fra Spanien, Portugal og Australien undersøgt forskellige måder, hvorpå apotekerne kan integreres i den primære sundhedssektor. De har gennemgået forskningslitteratur på området og har identificeret 14 forskellige typer af integration og 5 forskellige undertyper på tværs af en række lande. Forskerne har på den baggrund opstillet en model, som beskriver de forskellige typer af integration og hvilke faktorer, der spiller ind i forhold til, om integrationen kan lykkes.

Studiet konkluderer, at sundhedsvæsnets kan drage nytte af at inkorporere apotekerne i den primære sundhedssektor, og at det muligvis også kan lade sig gøre i praksis. Dog er der en række historiske, politiske, økonomiske og fagprofessionelle konflikter, som vanskeliggør integrationen af apotekerne, hvorfor det er nødvendigt med politisk opbakning og de rette incitamenter for at apoteket kan få flere opgaver. ●

Grant, Andy; et al., Uptake of community pharmacist prescribing over a three-year period, Exploratory Research in Clinical and Social Pharmacy, March 2023, vol.9

Urienagüena, Amaia; et al., Community pharmacy and primary health care - Types of integration and their applicability: A narrative review, Research in Social and Administrative Pharmacy, vol. 19, Issue 3, pages 414-431, March 2023

RUNDT OM antihistaminer

AF: AUGUST HOMBURG OG STINE FABRICIUS

FOTO: RUNE PEDERSEN

Hjælper mod meget

Antihistaminer modvirker effekten af histamin ved at binde sig til histaminreceptorerne (H1R). Histamin frigives blandt andet, når mastceller og basofile leukocytter aktiveres i forbindelse med en allergisk reaktion. Der er særligt mange mastceller og dermed histamin i næse, mund og blodkar. Antihistaminer bruges ofte i forbindelse med nældefeber og høfeber, hvor histamin er det dominerende signalstof, som udløser kløe, nysen, vandig sekretion samt øjensymptomer, og bruges også ved for eksempel hævelse efter insektstik samt mod visse former for fødevarerallergi, transport-syge og søvnløshed.

Det begyndte med malaria

Opdagelsen af antihistaminer blev igangsat i 1937. Man kendte allerede til stoffer, der blokerede virkningen af adrenalin og acetylkolin - så hvorfor ikke også histamin? Rhône-Poulenc Laboratories opnåede hurtig succes ved at undersøge forbindelser, der tidligere var blevet syntetiseret i jagten på alternativer til malariamedicinen "kinin". Det første antihistamin, der blev brugt til at behandle anafylaksi og allergiske reaktioner, var phenbenzamin, som blev introduceret allerede fem år efter i 1942.

To generationer

Blandt antihistaminer skelner man mellem de sederende og non-sederende, hvor førstnævnte er den ældre generation af antihistaminer, som nemt krydser blod-hjerne-barrieren. Dermed har de udover den anti-allergiske effekt også en sløvende effekt, der kan udnyttes terapeutisk. De non-sederende antihistaminer tilhører den nye generation og binder sig mere selektivt til H1-receptoren.

Månemedicin

Cyclizin, som bl.a. sælges under navnet Marzine®, blev udviklet i 1947, hvor det blev brugt til at forebygge søsyge og luftsyge. Og hvis man skulle en smuttur til månen, blev det også anbefalet at tage cyclizin. NASA's

Fotografi af emballagen til Marzine (cyclizin, udviklet i 1947) der angiver dets anvendelse af NASA under Apollo-programmet.

medlemmer under Apollo-programmet anvendte nemlig antihistaminet, så de kunne koncentrere sig om deres mission. Derfor valgte Marzine® at markedsføre sig med en illustration på emballagen, som netop forestillede en astronaut på månen med teksten: "As chosen by NASA for all the Apollo Space Missions" (se foto).

Kvalmen er pist væk

Opdagelsen af, at første generation anti-histaminpræparater havde effekt på kvalme og opkastning, var faktisk tilfældig. Dimenhydrinat blev i 1947 brugt til behandling af høfeber og nældefeber. Men blandt patienterne, der modtog lægemidlet, var en kvinde, der havde lidt af køresyge hele sit liv. Hun bemærkede, at hvis hun tog dimenhydrinat få minutter før hun steg ombord på en sporvogn, forblev hun symptomfri. Derfor gennemførte man året efter endnu en undersøgelse, hvor man gav dimenhydrinat eller placebo i 10 dage til 485 mandlige amerikanske soldater, der krydsede et stormfuldt Atlanterhav med et fragtskib. Året efter, i 1949, blev det konkluderet, at diphenhydramin, der i dag blandt andet sælges som hostemidlet Benylan, i sig selv kan lindre kvalme og opkastning. På den baggrund blev brug af antihistaminer som behandling af transportsyge etableret.

4 ud af 6 danskere oplever smerter ugentligt¹

Nedenfor ses de hyppigste smertetyper over en 6 måneders periode

29%
muskelsmerter

20%
led- eller ledbåndsmerter

33%
skuldre og nakke

Voltaren Forte gel lindrer smerter og betændelse i op til 12 timer^{2,3}

- Færre systemiske bivirkninger end ved oral administration⁴
- Anbefales af Sundhedsstyrelsen ved akutte smerter (forstrækninger og forstuvninger)⁵

¹. Et nyt syn på smerter – en rapport om danskernes holdning til, og oplevelse af, smerte og ømhed, United Minds, 2021. ². Predel et al, Efficacy and Safety of Diclofenac Diethylamine 2.32% Gel in Acute Ankle Sprain. Med. Sci. Sports Exerc., Vol. 44, No. 9, pp. 1629-36, 2012. ³. Produktresumé for Voltaren Forte gel, 2. maj 2022. ⁴. Hagen M and Baker M. Curr Med Res Opin 2017;33:1623–34. ⁵. Smerteguide 2019, Sundhedsstyrelsen Rationel Farmakoterapi, sst.dk

Voltaren Forte (diclofenacdiethylamin), gel 23,2 mg/g. **Indikation:** Lokale inflammatoriske lidelser. **Dosering:** Voksne og børn på 14 år og derover: 2-4 g gel påsmøres huden 2 gange dagligt dér, hvor det gør ondt. Anvendelse i mere end 7 dage bør kun ske efter aftale med lægen. ***Kontraindikationer:** Må ikke anvendes ved overfølsomhed over for indholdsstofferne, hos patienter hvor acetylsalicylsyre eller andre NSAIDs fremprovokerer astmaanfald, urticaria eller akut rinitis, i graviditetens sidste trimester eller til børn under 14 år. **Interaktioner:** Da den systemiske absorption af diclofenac er meget lav ved topikal applikation, er risikoen for interaktioner meget usandsynlig. **Forsigtighedsregler:** Risikoen for systemiske bivirkninger kan ikke udelukkes. Samtidig brug af orale NSAIDs kan øge forekomsten af bivirkninger. Må kun anvendes på intakt og sund hud, og ikke i åbne sår eller på beskadigede hudområder. Må ikke komme i kontakt med øjne eller slimhinder. Må ikke indtages. Afbryd behandlingen, hvis hududslæt udvikles. Er ikke beregnet til brug under tætsluttende forbindelse. Nyrpåvirkninger er rapporteret. Der kan udløses bronkospasme hos patienter, der lider af eller tidligere har lidt af astma bronchiale eller allergisk sygdom. Indeholder propylglycol (E1520) som kan give irritation af huden, butylhydroxytoluen (E321) som kan give lokalt hududslæt og irritation af øjne og slimhinder, samt duftstoffer (benzylalkohol, citronellol, coumarin, d-limonen, eugenol, geraniol, linalool) som kan medføre allergiske reaktioner. ***Graviditet og amning:** Må ikke anvendes under graviditetens tredje trimester. Bør ikke anvendes under graviditetens første og andet trimester samt under ammeperioden uden lægens anvisning. Kan påvirke chancen for at blive gravid. ***Bivirkninger:** Almindelige: Udslæt, eksem, erytem, dermatit (inklusive kontaktdermatit), pruritus. Øvrige bivirkninger: Se produktresumé. ***Overdosering:** Den lave systemiske absorption af topikal diclofenac gør overdosering usandsynlig. **Lægemiddelformer:** gel. **Udlevering:** HA. **Pakninger:** 50 g, 100 g og 150 g. Se dagsaktuel pris på medicinpriser.dk. GlaxoSmithKline Consumer Healthcare ApS er indehaver af markedsføringstilladelsen. Trademarks owned or licensed by GSK. ©2023 GSK or licensor. GlaxoSmithKline Consumer Healthcare ApS. Haleon, tidligere del af GSK, er ansvarlig for dette materiale. Bivirkninger, både kendte og nyopdagede, bedes indberettet hurtigst muligt til Lægemiddelstyrelsen (www.meldenbivirkning.dk) eller GlaxoSmithKline (dk.info@gsk.com). De med (*) markerede afsnit er omskrevet og/eller forkortede i forhold til lægemiddelstyrelsens godkendte produktresumé, som vederlagsfrit kan rekvireres fra GlaxoSmithKline Consumer Healthcare ApS via mystory.nd@haleon.com eller telefon 80 25 16 27. PM-DK-VOLT-23-00002 20 / 01/2023

”Jeg begyndte at savne det sundhedsnære element”

MIA THORNE HALD OVERTAGER HELLERUP APOTEK den 1. april. Sidst hun arbejdede på et apotek, var tilbage i hendes studietid. Til gengæld kommer hun med både ledelseserfaring fra medicinalindustrien og viden om, hvordan man letter arbejdsgange med digitale hjælpemidler og den rette software.

Hvorfor har du valgt at forlade medicinalindustrien for at blive apoteker?

Jeg har været glad for at arbejde i industrien men begyndte at savne det mere sundhedsnære element i min dagligdag, hvor man møder patienterne og mærker, at man gør en forskel for deres sundhed. Og så interesserer jeg mig for ledelse og forretningsudvikling og synes, at det kunne være spændende at være selvstændig. I det sidste halvandet års tid har jeg gået og holdt lidt øje med andre jobmuligheder, og da bevillingen i Hellerup, hvor jeg selv bor, blev ledig, gav det god mening at søge den.

Hvilken erfaring tager du med fra din tid i industrien?

De seneste år har jeg bevæget mig over i en niche, hvor jeg har beskæftiget mig med data, systemer og processer inden for forskning og udvikling og undersøgt, hvordan forskellige teknologier kan være

med til at effektivisere arbejdsgangene i medicinalindustrien. Det er også i den forbindelse, at jeg har fået øjnene op for ledelsesaspektet og udviklet mig inden for det felt.

Hvilke udviklingspotentialer ser du på Hellerup Apotek?

Jeg har en stor viden om, og interesse for, hvordan man bruger digitale redskaber i medicinalindustrien. Den viden vil jeg se, om jeg kan overføre til apoteket. På de fleste apoteker bruger man allerede digitale hjælpemidler i form af tablets, skærme, medicin-apps og robotter, men man bruger endnu ikke specifik software, som for eksempel kan automatisere arbejdsgange i den daglige drift. Det kunne være spændende at arbejde med en lidt længere tidshorisont, og jeg tror, der er et stort uudnyttet potentiale på det område, som hele sektoren kunne have glæde af. På den korte bane vil jeg gerne arbejde med at optimere apotekets indretning for at imødekomme den gode fysiske kundeoplevelse, og så vil jeg gerne lave en indsats omkring apotekets tilstedeværelse på digitale medier som en investering i det fremtidige kundesegment.

Hvordan ser du på de aktuelle rekrutteringsudfordringer?

At en del af apotekernes medarbejdere søger over i andre brancher ser jeg egentlig ikke som en negativ udvikling. Det viser, at der på landets apoteker er nogle fagligt stærke farmaceuter og farmakonomer, som andre brancher også kan se et potentiale i. Jeg vil gerne selv være med til at skabe nogle stærke og attraktive profiler blandt mine medarbejdere, så hvis der er andre brancher eller apoteker, der kan bruge dem, ser jeg det egentlig kun som et skulderklap – det betyder jo, at man har skabt en høj faglighed. Når man skifter branche, eller måske blot skifter til et andet apotek, opnår man ny erfaring og oplever andre måder at gøre tingene på, og det ser jeg kun som noget positivt, fordi man på den måde kan inspirere hinanden. ●

Mia Thorne Hald

2022-2023: Afdelingsleder R&D Data & Insights (LEO Pharma)

2017-2022: Afdelingsleder Regulatory Systems & Data Management (LEO Pharma)

2015-2017: Teamlead, Senior regulatory Scientist (H. Lundbeck)

2012-2015: Regulatory Scientist (H. Lundbeck)

2012: Regulatory Information Manager (Takeda Pharmaceuticals)

2012: Cand.pharm. fra Københavns Universitet

At en del af apotekernes medarbejdere søger over i andre brancher ser jeg egentlig ikke som en negativ udvikling. Det viser, at der på landets apoteker er nogle fagligt stærke farmaceuter og farmakonomer, som andre brancher også kan se et potentiale i.

LEDIG BEVILLING

Apoteker **Susanne Møller Jensen**, som overtager Thisted Løve Apotek pr. 1. april 2023 efter apoteker Jytte Vinther Klarskov, har opgivet bevillingen til at drive **Roslev Apotek**. Bevillingen er ledig snarest muligt. Ansøgningsfristen efter genopslag er den 11. april 2023.

Redigeret af
AUGUST HOMBURG

LUKNINGER

Randers Sønderbros Apotek ved apoteker **Bjørn Petersen Thorbjørner** bliver to filialer færre, efter at **Assentoft Apotek** og **Dronningborg Apotek** er nedlagte. Filialerne havde sidste åbningsdag den 28. februar 2023. Apotekeren driver fortsat filialerne Randers Nord Apotek og Aarhus Ceres Apotek.

FLYTNING

Kibæk Apoteksudsalg under Herning Løve Apotek, som drives af apoteker **Henrik Krog Jensen**, er flyttet til ny adresse den 1. februar 2023. Adressen er c/o Meny, Sandfeldparken 16, Kibæk.

LUKNING OG FLYTNING

Apoteker **Helle Abildgaard Rasmussen** nedlægger filialen **Marsk Apoteket**, der hører under Tønder Løve Apotek, pr. 31. marts 2023. Efter lukningen ombygges lokalerne, så hovedapoteket efter endt renovering kan flytte ind i den nedlagte filials lokaler samt nabobutikkens.

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **Uldum Apotek** er ledig pr. 1. oktober 2023. Apoteker **Danji V.M. Bhandari** går på pension. Ansøgning skal være Lægemiddelstyrelsen i hænde senest den 18. april 2023 kl. 12.00.

ROSLEV

ASSENTOFT

AARHUS

KIBÆK

ULDUM

NYBORG

TØNDER

NY FILIAL

Aarhus City Vest Apotek ved apoteker **Fahad Yaser Al-Gezi** åbnede ny filial i Brabrand pr. 23. marts 2023. Filialen har navnet **Brabrand Apotek** og ligger på adressen Karen Blixens Boulevard 17, Brabrand.

UDNÆVNELSE

Mia Thorne Hald er udnævnt til apoteker på **Hellerup Apotek**, som hun overtager fra apoteker Lise Eberholst den 1. april 2023. Mød den nyudnævnte apoteker på side 37.

NY FILIAL

Apoteker **Amir Lavasani**, Frederiksværk Apotek, åbnede ny filial pr. 27. marts 2023. Filialen har fået navnet **Halsnæs Apotek**. Den ligger ved Kvickly, Torvet 35 i Frederiksværk

NY FILIAL

Frederiksberg Apoteket Godthåb ved apoteker **Bilal Marshdeh** åbnede ny filial pr. 13. marts 2023 kaldet **Apoteket Frederikssundsvej** på adressen Frederikssundsvej 60A, København NV. Under Frederiksberg Apoteket Godthåb er også filialerne Apoteket Jernbane Allé og Apoteket Sundby. Bilal Marshdeh har også bevillingen København Vaisenhus Apotek.

FREDERIKSVÆRK

HELLERUP KØBENHAVN

LEDIG BEVILLING

Bevillingen til at drive **Nyborg Apotek** er ledig pr. 1. december 2023. Apoteker **Tove Drikkjær** går på pension. Ansøgning skal være Lægemedi- delstyrelsen i hænde senest den 18. april 2023 kl. 12.00.

DØDSFALD

Søren Nellemann

*19. november 1942 – † 9. februar 2023

Apoteker Søren Nellemann overtog København Apoteket Ryparken den 1. februar 1988 og fratrådte den 1. juni 2006.

DØDSFALD

Torkild Bols

*2. december 1931 – † 17. februar 2023

Apoteker Torkild Bols overtog Søborg Apotek den 1. juli 1976 og fratrådte den 1. august 2001.

ARCHIV FOR PHARMACI OG CHEMI

200. bind - 180. årgang - Nr. 3
31. marts 2023

apotek

UDGIVER

Danmarks Apotekerforening
Bredgade 54
1260 København K
+ 45 33 76 76 00
farmaci@apotekerforeningen.dk

FORSIDE

Lizette Kabré

REDAKTION

Ansv. redaktør: Lene Lund Hansen
Daglig redaktør: Trine Ganer

GRAFISK PRODUKTION

Layout: Esben Bregninge Design
Tryk: Stibo Complete

ANNONCESALG

Media-Partners
Hanne Kjærgaard
Tlf.: 2967 1436
hanne@media-partners.dk

MEDLEM AF

DANSKE MEDIER

KONTROLLERET AF

DANSKE MEDIER
OPLAGSKONTROL

KONTROLLERET OPLAG

1.131 i perioden 1. juli 2021 – 30. juni 2022

FARMACI NR. 4 - 2023

UDKOMMER

fredag den 4. maj 2023

Prøv

POST

PP

DANMARK

Magasinpost SMP
46446

mod hovedpine og migræne

Treo er en smertestillende brusetablet mod migræne og svage smerter som hovedpine, muskel- og ledsmerter, menstruationssmerter og tandpine.

- Har en smertestillende, febernedsættende og antiinflammatorisk effekt
- Indeholder koffein, som forstærker den smertestillende effekt
- Virker inden for 30 minutter
- Godkendt til behandling af migræne

Treo®, Treo Citrus® og Treo Hindbær® 500 mg acetylsalicylsyre og 50 mg koffein brusetabletter

Virkning: Mod migræne samt svage smerter **Advarsler og forsigtighedsregler:** Tag ikke Treo, hvis du er overfølsom over for indholdsstofferne, tidligere har fået allergiske symptomer eller astma ved brug af smertestillende medicin, har mavesår, tendens til blødning, svært nedsat lever- eller nyrefunktion eller dårligt hjerte. Over 65-årige skal undgå langvarig brug af acetylsalicylsyre grundet risiko for mave-tarm-blødninger. Brug af hovedpine-tabletter i mere end 10 dage om måneden i mere end 3 måneder kan gøre din hovedpine værre og hyppigere. Treo, Treo Citrus og Treo Hindbær har højt indhold af natrium. Treo Citrus og Treo Hindbær indeholder sojalecithin (E322) og glukose. Treo Hindbær indeholder sorbitol. **Graviditet:** Tag ikke Treo i de sidste 3 måneder før forventet fødsel. Tag kun Treo i de første 6 måneder efter aftale med lægen. **Bivirkninger:** Almindelige: hurtig puls, øget blødningstendens, rysten, søvnløshed, uro, mave-/tarmgener som fx blødning, kvalme, opkastning, diarré, halsbrand. Ikke almindelige: mave-/tarmsår, overfølsomhedsreaktioner (nældefeber, snue). Sjældne: Vejrtrækningsbesvær og astmalignende anfald. Forstyrrelser i nyrefunktionen. Ikke kendt frekvens: Reyes syndrom hos børn. **Dosering:** Voksne: 1-2 brusetabletter opløst i vand 1-4 gange daglig. Børn: Bør ikke bruges af børn under 15 år uden lægens anvisning og må ikke bruges af børn og unge med feber. **Pakninger:** 10 stk. ikke apoteksforbeholdt og 20 stk. apoteksforbeholdt. Må ikke udleveres til personer under 18 år. **Læs indlægssedlen grundigt inden brug.**
11/2021. Viatris ApS, Borupvang 1, 2750
Ballerup, tlf. 28116932, infodk@viatris.com.
TREO-2022-0007

VIATRIS™